INTELLIGENCE INFO

ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 – 8159, Volumul 1, Numărul 1, Septembrie 2022

Mihail Moruzov și Mișcarea Legionară

Tiberiu Tănase

Pentru a cita acest articol: Tănase, Tiberiu (2022), Mihail Moruzov și mișcarea legionară, *Intelligence Info*, **1**:1, 99-109, https://www.intelligenceinfo.org/mihail-moruzov-si-miscarea-legionara/

Publicat online: 23.07.2022

Mihail Moruzov şi Mişcarea Legionară

Tiberiu Tănase

Rezumat

Prea îndrăgostit de operaţiile pur tehnice ale Serviciului Secret (recrutarea, dirijarea şi infiltrarea agenţilor, combinaţiile şi legendele informative, contrapropaganda şi dezinformarea, interceptările de înscrisuri şi convorbiri), in care era un maestru, Moruzov a neglijat tocmai menirea fundamentală a unui şef al Intelligence-ului: preocuparea pentru analiza profundă şi obiectivă a situaţiei geostrategice şi geopolitice a ţării şi elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu şi îndepărtat pe care să le supună atenţiei factorilor politici constituţionali, responsabili de soarta ţării, iar activitatea întregului aparat de informaţii să fie direcţionată spre un asemenea obiectiv. Prevalându-se permanent de necesitatea păstrării secretului în activitatea de informaţii, ceea ce a fost un lucru bun şi de absolută utilitate pentru instituţia pe care a fondat-o şi condus-o, dar coroborat cu comportamentul etalat ori de câte ori i se ivea ocazia de a-şi da importanţă cu aceea ce ştie şi ar putea să realizeze, Mihail Moruzov a creat celor din jur mai mult derută decât claritate. Toate acestea au alimentat din plin imaginaţia adversarilor săi şi ai Serviciului Secret, care au căutat să-i proiecteze personalitatea într-o lumină dintre cele mai sumbre şi misterioase.

Cuvinte cheie: Mihail Moruzov, mișcarea legionară

INTELLIGENCE INFO, Volumul 1, Numărul 1, Septembrie 2022, pp. 99-109
ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 - 8159
URL: https://www.intelligenceinfo.org/mihail-moruzov-si-miscarea-legionara/

Motto

„*Un singur om nu şi-a pierdut capul în această tulburare generală: Moruzov. El spera ca prin capacitatea lui de manevră pe mai multe planuri să poată face tranziţia de la un regim compromis la un regim viabil. Cum? Realizând tocmai sudura extremelor, integrând într-un nou sistem ce-a rămas din mişcare şi ce-a rămas din regim, dar păstrând în fruntea lui pe Rege, ca garant al «permanenţelor statului».*“

Cristian Troncotă, „ Mihail Moruzov şi frontul secret” , Editura Elion, Bucureşti, 2004.

Prea îndrăgostit de operaţiile pur tehnice ale Serviciului Secret (recrutarea, dirijarea şi infiltrarea agenţilor, combinaţiile şi legendele informative, contrapropaganda şi dezinformarea, interceptările de înscrisuri şi convorbiri), in care era un maestru, Moruzov a neglijat tocmai menirea fundamentală a unui şef al Intelligence-ului: preocuparea pentru analiza profundă şi obiectivă a situaţiei geostrategice şi geopolitice a ţării şi elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu şi îndepărtat pe care să le supună atenţiei factorilor politici constituţionali, responsabili de soarta ţării, iar activitatea întregului aparat de informaţii să fie direcţionată spre un asemenea obiectiv. Prevalându-se permanent de necesitatea păstrării secretului în activitatea de informaţii, ceea ce a fost un lucru bun şi de absolută utilitate pentru instituţia pe care a fondat-o şi condus-o, dar coroborat cu comportamentul etalat ori de câte ori i se ivea ocazia de a-şi da importanţă cu aceea ce ştie şi ar putea să realizeze, Mihail Moruzov a creat celor din jur mai mult derută decât claritate. Toate acestea au alimentat din plin imaginaţia adversarilor săi şi ai Serviciului Secret, care au căutat să-i proiecteze personalitatea într-o lumină dintre cele mai sumbre şi misterioase.

Studiind cu atenţie memorialistica legionară, atât cea elaborată înainte de 1989 cât şi după, constatăm că numele lui Mihail Moruzov apare frecvent legat de Miscarea Legionară. Şi este normal să fie aşa, având în vedere că însuşi Comandantul Mişcării Legionare, Horia Sima, recunoscuse de la început că eroismul legionarilor „se încleştase într-o luptă inegală cu tehnica poliţienească a lui Moruzov“.

Mişcarea Legionară a făcut obiectul preocupărilor lui Mihail Moruzov şi ale Serviciului Secret începând abia cu anul 1938, odată cu instaurarea regimului autoritar al regelui Carol al II-lea.

Documentele de arhivă atestă, fără dubii, că s-a produs atunci o reorganizare a Serviciului Secret. S-a întărit în special Secţia a II-a Contrainformaţii, ce a preluat o serie de probleme politice

care până atunci erau de competenţa Corpului Detectivilor din Siguranţa Statului, în cadrul Grupei a III-a din Secţia a II-a Contrainformaţii funcţiona subechipa care se ocupa de „extrema dreaptă“, în sensul că procura informaţii despre activitatea partidelor şi organizaţiilor politice interzise prin Decretul-lege din 31 martie 1938, printre care: Mişcarea Legionară, Corpul Studenţesc Legionar, Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români, Corpul legionar Moţa-Marin (Alexandru Cantacuzino), Corpul foştilor militari etc.

Corpul Detectivilor era o structură în cadrul Siguranţei, înfiinţată în anul 1931, prin reorganizarea Brigăzilor centrale de siguranţă. A desfăşurat activitate de culegere a informaţiilor prin toate procedeele: agentură secretă, filaj, supraveghere, interceptări telefonice şi de corespondenţă etc. Avea, de asemenea, atribuţii în domeniul prevenirii şi descoperirii infracţiunilor contra ordinii publice şi a siguranţei statului. Era subordonat nemijlocit Direcţiei Poliţiei de Siguranţă, fiind organul ei informativ de teren, de căutare şi culegere a informaţiilor, îşi desfăşura activitatea cu precădere în Capitală, dar acţiona uneori şi în provincie prin echipe volante. Corpul Detectivilor era organizat pe grupe, secţiuni, echipe şi birouri. Grupa I urmărea organizaţiile şi partidele de dreapta şi extrema dreaptă, asociaţiile fără scop lucrativ, sectele religioase nerecunoscute legal, corpurile profesionale şi lojile francmasonice. Grupa a II-a (mai numită şi Brigada Mobilă) se ocupa cu cercetarea infracţiunilor de drept comun (în special furturi, tâlhării, falsuri etc.). Grupa a III-a supraveghea organizaţiile şi partidele politice ale minorităţilor naţionale (maghiară, germană, bulgară, ucraineană, rusă, evreiască etc.) suspecte că desfăşoară acţiuni contra intereselor statului.

Grupa a IV-a urmărea mişcările şi partidele politice de stânga şi extrema stângă. Grupa a V-a avea atribuţii exclusive de filaj. Grupa a VI-a avea în preocupări paza familiei regale şi a înalţilor demnitari. Corpul Detectivilor a mai avut în schema de organizare şi două echipe speciale: una care se ocupa de problemele economice şi a doua autorizată cu interceptările telefonice. Această din urmă echipă a funcţionat în localul Societăţii Anonime a Telefoanelor, iar interceptările erau solicitate de Direcţia Generală a Poliţiei, Direcţia Poliţiei de Siguranţă, Serviciul Secret, Marele Stat Major, Parchetul Militar şi Civil.

Mihail Moruzov a fost perceput de memorialiştii legionari ca o personalitate importantă, dar şi de temut, a regimului carlist, ceea ce corespunde adevărului.

În perioada regimului „monarhiei autoritare“, pe scena politică românească s-au petrecut într-adevăr câteva evenimente de o cruzime greu de calificat. La 28 noiembrie o echipă de legionari

a încercat să-l asasineze pe Florian Ştefănescu-Goangă, rectorul Universităţii din Cluj. În aceste împrejurări, regele Carol al II-lea, impresionat şi de faptul că Hitler îi sugerase - în timpul vizitei de la sfârşitul lunii noiembrie 1938, la Berchtesgaden - aducerea legionarilor la putere, ceea ce echivala cu prăbuşirea regimului instaurat în februarie 1938, a decis măsuri represive contra Gărzii de Fier. În noaptea de 29/30 noiembrie 1938 au fost omorâţi de jandarmi - sub motivul „fugii de sub escortă" -, Corneliu Z. Codreanu, asasinii lui I. G. Duca, aşa numiţii „nicadori" şi asasinii lui M. Stelescu, „decemvirii", în timp ce erau transportaţi cu un camion de la închisoarea Râmnicu Sărat la Penitenciarul Jilava de lângă Bucureşti. Pentru a-şi răzbuna Căpitanul, un grup de legionari conduşi de avocatul Miti Dumitrescu l-a asasinat în ziua de 21 septembrie 1939 pe primul ministru Armand Călinescu. În replică, regele, după ce a numit imediat un nou preşedinte de Consiliu, în persoana generalului Gheorghe Argeşeanu, a luat măsuri drastice împotriva Mişcării Legionare, în urma cărora au fost ucise fără judecată în jur de 500 de persoane. Acestea fiind faptele, se ridica problema în legătură cu implicarea Serviciului Secret şi al lui Mihail Moruzov.

Despre implicarea şefului Serviciului Secret în asasinarea lui Corneliu Z. Codreanu, avem, în afara memorialisticii legionare, informaţii contradictorii ce rezultă din însăşi comportamentul şi afirmaţiile lui Moruzov.

Semnificativ în acest sens este următorul pasaj din declaraţia colonelului Gheorghe Petrescu dată la 15 februarie 1941 în faţa judecătorilor de instrucţie:

„Moruzov a plecat la Londra, însoţind pe fostul Rege Carol al II-lea în vizita oficială făcută la 29 noiembrie 1938. S-a înapoiat la Bucureşti (o zi după întoarcerea Regelui), adică în ziua când după-amiaza s-a anunţat la radio asasinarea Căpitanului (C.Z. Codreanu) şi a celorlalţi legionari. În după-amiaza zilei, la Serviciu, îl găsesc pe Moruzov extrem de agitat, foarte nervos şi-mi spune că oamenii noştri politici de la conducere şi-au pierdut capul şi că «asasinatul acesta constituie cea mai mare greşeală politică de când există România». Insa după ceva timp, de la un fost şef al meu, care se întâlnise cu Moruzov întâmplător, aflu că Moruzov a afirmat că : *„ asemenea acte sunt de multe ori necesare şi corpului omenesc, sacrificând un membru, pentru a salva restul şi viaţa individului* ".

Faptul ca Moruzov, a fost plecat din ţara, il absoarbe de implicarea sa directa, dar nu si de implicarea sa in organizarea actului. Seful SSI, un seviciu respectabil pe plan extern, nu a stiut ce se va intampla pe plan intern sau de planul de assasinare a conducatorului Miscarii Legionare ?

În perioada de represiune a Mişcării Legionare, 1938-1939, - spune Eugen Cristescu - [Niky Ştefănescu şi Gheorghe Comşa transferaţi de la Serviciul Secret la Corpul Detectivilor din Siguranţă] - cu autorizarea şi îndemnul lui Moruzov, care urmărea să capteze graţiile lui Călinescu,

întrebuinţează violenţa sub toate formele, ajungând până la suprimarea mai multor conducători legionari, sub acoperirea «evadării de sub escortă» sau a «sinucideriiprin strangulare»“.

Dar după moartea lui Călinescu şi sub influenţa raporturilor cu germanii, Moruzov îşi schimbă atitudinea şi trece în cealaltă extremă, favorabilă legionarilor. Tratează cu Canaris aducerea unui guvern legionar, aşa cum doreau germanii.

Un aspect determinant, prezentat si de doctorul Şerban Milcoveanu, unul dintre cei mai importanţi memorialişti legionari, sugerează în multe din confesiunile şi analizele domniei sale, că o parte din răutăţile care s-au petrecut în societatea românească din acea perioadă au avut la bază colaborarea dintre Mihail Moruzov şi Horia Sima.

Doctorul Şerban Milcoveanu apreciază că Horia Sima nu a fost agent sau subaltern al lui Moruzov, ci un ambiţios, lacom de putere, care, fără scrupule morale a intrat în „colaborare reciproc avantajoasă“. Relaţiile cu şeful Serviciului Secret, Horia Sima susţine că ele datează din primăvara anului 1940, când, aflat în arestul Poliţiei Capitalei, Moruzov a contactat din însărcinarea Palatului pentru a-i propune un post ministerial în scopul de a se pune capăt conflictelor sângeroase între Mişcarea Legionară şi regimul lui Carol al II-lea.

Când Horia Sima vine cu Nicolae Petraşcu clandestin în ţară şi sunt arestaţi de jandarmi în Banat şi apoi transferaţi la Siguranţa Generală, Moruzov, cu concursul lui Niki Ştefănescu şi fără ştiinţa ministrului de interne, Ghelmegeanu, îl ia noaptea pe Horia Sima şi, după lungi tratative, îl duce la Palat ca să trateze cu Urdăreanu.

Pentru ca Moruzov să-şi repare situaţia fata de legionari şi să-i aibă oricând la îndemână pentru combinaţiile politice aranjate cu Urdăreanu, mobilizează pe loc la Serviciul Secret un grup de comandanţi legionari, în frunte cu Horia Sima. Scopul principal era să-i pună la adăpost de chemare la unităţi în caz de mobilizare. Lista primului lot fusese întocmită chiar de Horia Sima, căci de pe dânsa lipsea numele lui Radu Mironovici, pretendent legitim la conducerea Mişcării.

Iată cum, acelaşi Moruzov, mâncător de legionari, îi îmbrăţişează şi le face diverse servicii importante, din oportunism şi joc politic.

Afirmaţiile fostului comandant al Mişcării Legionare sunt susţinute de Referatul din 31 august 1940 întocmit de Mihail Moruzov, privind clarificarea situaţiei militare a 12 membri de frunte ai Mişcării Legionare, printre care şi Horia Sima. *Documentul atestă* că „pentru aranjarea situaţiei militare Ministerul Apărării Naţionale a ordonat detaşarea acestor elemente la Cabinet şi, apoi - în mod secret - repartizaţi la Serviciul S.“.

*Încadrat în timp, acest eveniment s-a petrecut „*după înapoierea domnului Horia Sima în ţară, deci în mai 1940, în urma unor aranjamente luate faţă de Carol al II- lea, ocazie cu care s-a ordonat „ să fie pus în libertate“ *şi* „să se întreprindă prin elemente fost legionare indicate de d-sa şi pe răspunderea d-sale o propagandă în ţară, răspândindu-se formula: «Credinţă pentru Rege şi în slujba intereselor ţării»“. Paralel cu această misiune, celor 12 legionari încadraţi în Serviciul S „ li s-a dat şi însărcinarea să culeagă informaţii prin legăturile ce au în toate straturile sociale, în ce priveşte propaganda comunistă, teroristă, iredentistă“

Acelaşi Moruzov, care prin rapoartele lui asupra legăturilor lui Ion Antonescu cu legionarii, determinase Palatul să-l interneze pe acesta în lagăr, întreţine el însuşi raporturi cu legionarii.

Dar linia în zigzag pe care mergea Moruzov, dintr-o extremă în alta trebuia să se frângă şi firele ce le mânuia trebuiau să se încurce, şi astfel Moruzov, ca şi exponentul lui la Siguranţa Generală, Niki Ştefănescu, cad în dizgraţia Palatului..

Astfel se explica şi următorul pasaj din însemnările zilnice ale regelui Carol al II-lea, pentru ziua de 2 septembrie 1940, când suveranul îşi aducea aminte pentru prima oară de Moruzov: *„S-au făcut schimbări la Poliţie, unde s-a constatat că Moruzov şi Niky Ştefănescu susţineau pe legionari şi, în special, pe Horia Sima; au fost ambii retraşi la M.St.M.“.*

Acceptarea colaborării cu Mihail Moruzov a fost explicată de Horia Sima în felul următor: „El - Moruzov - vedea în mine elementul indispensabil pentru garantarea Regelui de loialitatea mişcării, fiind legat de el prin recunoştinţa ce i-o datoram că m-a scăpat de la moarte “.

In acest context, care evidentiaza colaborarea Moruzov - Horia Sima, se ridica intrebarea, daca Regele stia de aceasta intelegere si care era scopul pentru care Horia Sima a fost „ lucrat „ de Moruzov ?

Adevărul e că în activitatea de informaţii, pe lângă acţiunile pozitive, eficiente şi revelatorii se strecoară şi o grămadă de erori. Una dintre ele, în cazul analizat, se pare că a fost diagnosticul pe care Mihail Moruzov l-a pus în legătură cu colaborarea sa cu Horia Sima. După opinia doctorului Şerban Milcoveanu, greşeala ar fi constat „în primul rând pentru că i-a ignorat ambiţia de a deveni el dictatorul Statului Român, în plus de şeful Mişcării Legionare, şi în al doilea rând pentru că i-a subevaluat viclenia de a părea unealtă subordonată până reuşeşte să-i înfigă mortal cuţitul în spate“.

Colaborarea între Horia Sima şi Mihail Moruzov s-a făcut în primul rând pe considerente politice, urmărite de Palat şi într-un plan secundar s-a urmărit şi activitatea de informaţii specifică

Serviciului Secret. Ca om politic, reprezentant de frunte al unei organizaţii cu o ideologie ultranaţionalistă şi practici teroriste, Horia Sima s-a dovedit incapabil de a-şi respecta „contractul“ politic cu Palatul. Ca agent de informaţii însă nu avem date din care să rezulte că şi-a încălcat contractul cu Serviciul Secret.

Revenind la cazul assasinarii lui Codreanu si realizand legatura cu relatia Moruzov - Sima, ne reţine atenţia menţiunea că: „ în noiembrie 1938, prin dezlănţuirea anarhiei în Transilvania, Horia Sima a oferit lui Mihail Moruzov, justificarea executării lui Corneliu Z. Codreanu, ca presupusă singura soluţie de a stopa aşa-zisa «ordine publică»“, deci o teză foarte apropiată de cea formulată de Eugen Cristescu.

Autorii lucrării publicate sub titlul „Legionarii despre Legiune“, *se pare că şi-au „însuşit“ şi ei aceiaşi viziune:* „Prin serviciul lui Moruzov, Carol al II-lea avea asigurarea că Horia Sima şi-a dus la îndeplinire misiunea ce-i fusese încredinţată, de a provoca condiţii favorabile justificării uciderii lui Codreanu şi, că, deocamdată, nu vor întreprinde nimic altceva“.

Ca argument, este adusa nota din 11 mai 1949, redactată de un informator al Securităţii, care stătuse în celulă cu Ion Gigurtu şi în care se relata că fostul ministru „ condamnă pe Sima, pe care-l consideră un criminal, ce împreună cu Moruzov, ar fi omorât pe Codreanu, care poate era cinstit “.

Prin urmare, afirmaţiile lui Ion Gigurtu aflat în detenţie par credibile pe considerentul că nu ştia cu cine stă de vorbă, iar în calitatea sa de fost preşedinte al Consiliului de Miniştri era îndreptăţit - fapt pentru care i se acordă credibilitate - să cunoască multe din culisele puterii.

Pentru a păstra echilibrul, să notăm că Horia Sima a negat orice amestec al său în provocarea evenimentelor anarhice din Transilvania care au fost luate ca pretext de către putere pentru asasinarea lui Codreanu, insa este si normal, pentru ca in caz contrar ar fi fost necesar sa dea explicatii cu privire la activitatile sale probabile si colaborarea cu Moruzov si SSI.

Doctorul Şerban Milcoveanu reia şi analizează mai pe larg conjunctura în care s-a produs asasinarea lui Codreanu şi represiunea asupra Mişcării Legionare. Mai întâi, domnia sa precizează că: „În tabăra Puterii de Stat, Armand Călinescu, Victor Iamandi, Gavrilă Marinescu, Mihail Moruzov şi Niky Ştefănescu concepeau progresia în trei etape: a) etapa lagăre-închisori; b) etapa asasinării lui Corneliu Z. Codreanu - Stat Major Legionar; c) etapa masacrării în masă a tuturor legionarilor din lagăre şi din libertate “. Apoi, autorul fixează în timp şi data când şeful Serviciului Secret ar fi conceput planul: „ Complotul de uzurpare a conducerii, deci de eliminare

a conducerii legionare Corneliu Z. Codreanu - ing. Gh. Clime era pregătit de Mihail Moruzov mult înainte, dar practic şi concret a început în iunie 1938 şi a fost identificat şi demascat în iulie 1938“.

Tinând cont de faptul că primele arestări masive în rândurile Mişcării Legionare şi internarea în penitenciarele de la Tismana, Dragomirna şi Miercurea-Ciuc s-au făcut la 17 aprilie 1938 - după cum ne spune acelaşi autor -, precum şi de condamnarea lui Codreanu prin procesul din 25-27 mai 1938, înseamnă că Mihail Moruzov nu a fost implicat, cel puţin în prima secvenţă a planului de represiune contra legionarilor, respectiv „etapa lagăre-închisori“. Există însă şi un alt pasaj din aceeaşi lucrare în care doctorul Şerban Milcoveanu - reproducând o informaţie aflată se pare de la un martor ocular - ne sugerează că Moruzov n-ar fi fost implicat nici în a doua etapă a represiunii, respectiv asasinarea lui Codreanu şi a Statului Major Legionar: „Aproape patruzeci de ani mai târziu am aflat de la Amedeu Bădescu de faţă la discuţie că «executarea» lui Corneliu Z. Codreanu a fost decisă în dimineaţa de 1 octombrie 1938 în imobilul Ministerului de Justiţie de Armand Călinescu şi Victor Iamandi, cu justificarea: «Englezii i-au dat lui Hitler mână liberă în România. Aceasta înseamnă că va trebui să-i dăm drumul lui Codreanu şi cu popularitatea lui ajunge la guvern în câteva luni. Codreanu trebuie să dispară înainte ca Acordul de la Munchen să-şi facă efectele în România»“.

Dacă e să dăm credibilitate acestei afirmaţii, înseamnă că decizia de asasinare a lui Codreanu poate fi pusă în responsabilitatea lui Armand Călinescu - la acea dată Preşedinte al Consiliului de Miniştri - şi lui Victor Iamandi, ministrul de Justiţie, sub presiunea evenimentelor internaţionale.

Cu toate acestea, autorul revine imediat şi, în contextul dezvoltării tezei potrivit căreia „regele Carol II era nu numai un mare imoral, corupt şi vicios, dar şi un mare instabil“, ajunge la concluzia că „Armand Călinescu, Mihail Moruzov - nu fără consensul lui Victor Iamandi, Gavrilă Marinescu, Niky Ştefănescu şi poate Jean Pangal - au conceput începerea războiului civil dintre Stat şi Naţiune pentru a-l obliga pe ex-regele Carol II să nu-şi schimbe hotărârea şi să rămână la executarea lui Corneliu Z. Codreanu“.

În legătură cu atentatul din 21 septembrie 1939, a cărui victimă a căzut Armand Călinescu, Radu Lobei, fost şef de cabinet al primului ministru român, îşi exprima opinia într-un articol publicat în ziarul parizian „Le Monde“ din 21 septembrie 1969, că Mihail Moruzov ar fi fost implicat. Doctorul Serban Milcoveanu preia ideea şi încearcă să o explice în sensul că evenimentul trebuie pus în legătură cu colaborarea SSI - Abwehr şi interesele Germaniei în România. Cauza

atentatului ar fi constat în intenţiile primului ministru român de a pune în aplicare ordinul Angliei şi Franţei ca România să-şi autodistrugă întreaga industrie petroliferă, aşa cum procedase şi în primul război mondial. Aceiaşi teză este reluată de domnul Milcoveanu într-un alt pasaj în care vine şi cu amănunte: „Trebuie făcută distincţie netă între «creierul care a conceput atentatul» şi «mâna care a executat atentatul», în opinia domniei sale „creierul“ atentatului nu putea fi decât trioul Carol al II-lea, Urdăreanu şi Moruzov. Aceştia au pregătit şi urmărit în teren execuţia, după următorul scenariu: „scoaterea din folosinţă a Cadillac-ului blindat şi înlocuirea şoferului Ion Druţă cu şoferul Vasile Joiţa“. Ernest Urdăreanu s-ar fi aflat în maşina nr. 3, în spatele maşinii cu legionari care au executat asasinatul, iar Mihail Moruzov „supraveghind terenul cu o lunetă de la fereastra unei case“.

Cu altă ocazie, acelaşi memorialist formulează tranşant: „La 21 septembrie 1939 Horia Sima a oferit lui Mihail Moruzov echipa Miti Dumitrescu pentru atentatul împotriva primului ministru Armand Călinescu, care organiza distrugerea întregii industrii petrolifere române şi care nu putea fi altfel eliminat, întrucât era «omul politic» al Angliei şi Franţei, patroanele României. Iar Mihail Moruzov l-a plătit pe Horia Sima: primo cu eficace imunitate în raport cu aparatul represiv al Siguranţei, Poliţiei şi Jandarmeriei şi secundo cu vidul în ierarhia Mişcării Legionare şi cu recomandarea la Palatul Regal pentru aşa-zisa destindere şi colaborare“.

„Teza Lobei - Milcoveanu“, potrivit căreia regele Carol al II-lea, Ernest Urdăreanu şi Mihail Moruzov ar fi fost în spatele atentatului din 21 septembrie 1939 e greu de acceptat în condiţiile confruntării ei cu alte surse documentare. Sunt şi memorialişti care susţin că, atât Carol al II-lea cât şi Moruzov au fost surprinşi de atentatul contra lui Armând Călinescu.

Horia Sima vine cu o completare susţinând ca asasinarea lui Armand Călinescu a fost „opera“ legionarilor. Această explicaţie pare a sugera că nu a fost vorba de nici un fel de implicare a lui Mihail Moruzov şi a Serviciului Secret, concluzie formulată să nu uităm de cel mai autorizat şi responsabil om de faptele Mişcării Legionare, care insa era cplaboratorul lui Moruzov si al SSI.

Memorialiştii legionari care s-au „reeducat“ la Aiud, susţin că în cadrul Consiliului s-ar fi prezentat şi o listă cu personalităţile din conducerea Mişcării Legionare care urmau să fie executate fără judecată şi că această listă ar fi fost întocmită de însuşi Horia Sima şi Mihail Moruzov. Totuşi se aduce următorul argument: *„Faptul că Moruzov, împreună cu Horia Sima, a întocmit lista l-a relatat unul din colaboratorii lui Moruzov, iar existenţa ei la Palat au certificat-o declaraţiile lui Ionel Dumitrescu, fostul secretar al macabrei şedinţe ţinută de acest Consiliu“.*

Colaborarea între Horia Sima şi Mihail Moruzov s-a făcut în primul rând pe considerente politice, urmărite de Palat şi într-un plan secundar s-a urmărit şi activitatea de informaţii specifică Serviciului Secret. Faptul că Horia Sima nu i-a salvat viaţa lui Moruzov constituie o problemă deosebita, în primul rând nu era de datoria lui ca agent al Serviciului Secret să încerce o astfel de tentativă. Datoria lui era să ofere informaţii de calitate şi în domeniile stabilite. În al doilea rând, ajuns vicepreşedinţe al Consiliului de Miniştri în guvernul naţional - legionar instaurat prin *înalt Decret Regal, la 14 septembrie 1940,* Horia Sima dispunea totuşi de posibilităţi limitate de manevră pentru a lua pe cont propriu o astfel de acţiune delicată, dar şi periculoasă având în vedere adversităţile greu de reconciliat, între Moruzov şi Ion Antonescu.

De altfel unii legionari căutau să se răzbune sângeros pe toţi oamenii devotaţi fostului regim carlist, printre care şi Mihail Moruzov. Pentru a-l salva pe Moruzov, Horia Sima nu putea invoca decât colaborarea sa cu Serviciul Secret, ceea ce era periculos în sensul că-l situa într-o postură dificilă atât faţă de Ion Antonescu cât şi faţă de masa de rând a legionarilor. Oricum, un astfel de demers nu putea fi realizat, chiar dacă ar fi depăşit riscurile de circumstanţă, fără deconspirarea contractului cu Serviciul Secret. Toate acestea au constituit motivele care l-au determinat pe Horia Sima la o atitudine pasivă, sau în ori şi ce caz destul de rezervată faţă de arestarea şi ulterior asasinarea lui Moruzov.

Astfel în noaptea de 26 spre 27 noiembrie , apoi în ziua de 27 noiembrie au fost asasinate 70 persoane , lideri politice şi militari , membri ai structurilor informative, de ordine şi sigurantă , justiţie din care 64 de persoane se aflau arestate în închisoarea miltară Jilava, celelalte fiind asasinate la prefectura Poliţiei Capitalei, iar în pădurea Snagov şi Streajnic au fost asasinaţi cunoscutul economist Virgil Madgearu şi marele istoric Nicolae Iorga . Între victimele menţionate şi în procesul intentat asasinilor au figurat *Mihail Moruzov, Niki Ştefanescu, generalul Ion Blegliu, generalul Argeşeanu, generalul Gabriel Marinescu, colonelul Anibal Panaitescu, colonelul Ştefan Gherovici, ofiţeri de poliţie şi jandarmi, subofiţeri şi funcţionari care luaseră parte la reprimarea Mişcării Legionare* (Vezi, pe larg despre subiect Istoria Serviciilor de Informaţii contrainformaţii româneşti în perioda 1919- 1945,autor Alin Spânu, Editura Demiurg, Iaşi 2010). Victimele asasinatelor de la Jilava se aflau incarcerate în cele 16 celulule ale închisoarea Jilava , (vezi în Asasinatele de la Jilava .... Snagov şi Strejnecul 26- 27 noemvrie 1940, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului Imprimeria Centrală, Bucureşti, 1941, pp. 10 -11).

Revenind, putem spune că Mihail Moruzov acesta a avut păcatele lui de care nu-l poate absolvi nimeni. Probabil, la locul potrivit şi la momentul oportun, a întocmit dosare despre viaţa intimă a unor personalităţi politice care se situau pe o poziţie contrară, sau incomodă Palatului, pentru a le folosi ca element de şantaj în momentele de oportunitate, ceea ce a făcut să-şi depăşească în acest fel atribuţiile sale de şef al Serviciului Secret, fixate prin regulamente.

S-a lăsat prea mult preocupat de jocurile de culise, de câştigarea favorurilor Casei Regale, de compromiterea adversarilor politici ai regelui Carol al II-lea. Prea îndrăgostit de operaţiile pur tehnice ale Serviciului Secret (recrutarea, dirijarea şi infiltrarea agenţilor, combinaţiile şi legendele informative, contrapropaganda şi dezinformarea, interceptările de înscrisuri şi convorbiri etc. Moruzov a neglijat tocmai menirea fundamentală a unui şef al Intelligence-ului: preocuparea pentru analiza profundă şi obiectivă a situaţiei geostrategice şi geopolitice a ţării şi elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu şi îndepărtat pe care să le supună atenţiei factorilor politici constituţionali, responsabili de soarta ţării, iar activitatea Intelligence -lui să fie direcţionată spre un asemenea obiectiv.

Bibliografie

Preşedinţia Consiliului de Miniştri, *Pe marginea prăpastiei*, 21-23 ianuarie 1941, Bucureşti, 1942, Ediţia a Il-a îngrijită de prof.univ.dr. Ioan Scurtu, 2 volume, Bucureşti, Editura Scripta, 1992 , vol. II,

Asasinatele de la Jilava, Snagov şi Strejnicul, 26 noiembrie 1940, Monitorul Oficila şi Imprimeriile statului, Bucureşti., 1941.

Asasinatele de la Jilava, Snagov şi Strejnicul, 26 noiembrie 1940, Bucureşti, Editura Scripta, 1992

Alin Spânu , *Istoria Serviciilor de Informaţii contrainformaţii româneşti în perioda 1919-1945*, Editura Demiurg, Iaşi 2010.

Cristian Troncotă, *Mihail Moruzov şi frontul secret*, Editura Elion, Bucureşti, 2004.

Ioan Scurtu, *Istoria României în anii 1918 1940. Evoluţia regimului politic de la democraţie la dictatură*, Ed. didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1996.

Tiberiu Tanase, *Fetele monedei. Miscarea legionara intre 1941-1948*, Editura Tritonic, 2010.

Tiberiu Tanase, Mihail Moruzov, alias „inginerul Mihail Ştefănescu”, revista *Art-Emis*, 08 Februarie 2017, 22:16, http://www.art-emis.ro/personalitati/4014-mihail-moruzov-alias-inginerul-mihail-stefanescu.html

Horia Sima „ Statul National -Legionar”, Ed. Miscarea Legionara, Madrid, 1986.